

Rasy, etnika, národ, národnost

Autor: Mgr. Jaromír JUŘEK

Kopírování a jakékoliv další využití výukového materiálu je povoleno pouze s uvedením odkazu na www.jarjurek.cz.

1. Rasy, etnika, národ, národnost

Lidská **rasa** je skupina lidí, kterou spojuje dlouhodobý společný vývoj, v jehož průběhu se vlivem rozdílného prostředí vytvořily shodné morfologické a fyziologické znaky (barva pleti, barva a tvar vlasů, očí, rysy tváře, tvar lebky, nosu, atd.)

Etnikum (z řeckého ἔθνος, ethnos, tj. lid) je pojem, kterým se běžně označuje historicky vzniklá skupina lidí, kteří údajně mají společný historický původ, rasový typ, jazyk, materiální a duchovní kulturu, mentalitu a tradice a obývají společné území; dá se tedy také srovnat s pojmem „kmen“. Ve skutečnosti je představa společného genetického původu příslušníků jednoho etnika zavádějící, a to kvůli migraci a míšení různých etnik mezi sebou, a odborníci proto chápou etnikum spíše jen jako skupinu lidí, kteří sdílí společnou kulturu. Několik etnik může tvořit národ.

Národ (latinsky natio) je společenství lidí, kteří se hlásí ke stejné **národnosti**. Přesná a všeobecně uznávaná definice pojmu národ neexistuje. Tímto pojmem se v různých zemích a jazycích odlišují zcela rozdílné sociální organismy. Rozlišuje se tak zejména mezi politickým a etnickým národem.

Za jeden ze znaků národa bývá považován společný jazyk. Pomocí zařazení jazyku do jazykových skupin nebo rodin můžeme zjistit příbuznost některých národů. Za další znaky národa můžeme považovat společné národní zvyky a tradice. Praktikování tradic a zvyků je často ohroženo vlivem současným způsobem života. Někdy bývá za znak národa považován stát, ale pouze některé státy vznikly jako národní, protože se většina obyvatel hlásí k jednomu národu. V jiných národně nehomogenních zemích žije mnoho různých národů společně.

Národnost je příslušnost osoby k určitému národu, přičemž národ se chápe jako společenství, na jehož utváření mají největší vliv společné dějiny, společná kultura a společné území a jehož členové mají také povědomí sounáležitosti s tímto společenstvím. Někdy se národnost určuje podle státu nebo oblasti, kde se člověk narodil nebo prožil dětství, podle původu předků, zejména matky, nebo podle kultury, kterou si člověk osvojil a se kterou se ztotožňuje. Národnost člověka se může změnit v průběhu života, zejména když žije v jiném národnostním prostředí, než ve kterém vyrůstal. Obecně je možno říct, že význam pojmu národnost je složité definovat. Měnil se v průběhu dějin a je různý i zeměpisně. Podle definice použité při sčítání lidu 2011 se národností rozumí **příslušnost k národu, národnostní nebo etnické menšině**. Dále podle této definice není pro určení národnosti v České republice rozhodující mateřská řeč ani řeč, kterou člověk používá nebo lépe ovládá, ale jeho vlastní rozhodnutí. Je možné se hlásit k jedné i více národnostem nebo také k žádné.

Struktura obyvatelstva ČR podle národnosti - údaje ze sčítání lidu v roce 2011

Česká	Moravská	Slovenská	Slezská	Polská	Maďarská	Německá	Ostatní
63,7 %	4,9 %	1,4 %	0,1 %	0,4 %	0 %	0,2 %	26,0 %

Obsah

 1. Rasy, etnika, národ, národnosť

2